

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24 00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04, 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41
TELEFON DYŻURNY: 21-34-34

BD/290/27/86

STOSUNEK DO POLITYKÓW
/Komunikat z badań/

Październik 1986

W grudniu 1985 po zmianach na stanowiskach państwowych oraz lipcu 1986 po zakończeniu obrad X Zjazdu PZPR CBOS badał opinię społeczną o osobach znaczących w życiu publicznym, przedstawicielach różnych instytucji i organizacji w Polsce oraz przywódcach państwowych Związku Radzieckiego, USA i Watykanu.

Badanym przedstawiono listę nazwisk wspomnianych osób z prośbą o ich ocenę w dwóch wymiarach: popularność danej osoby oraz sympatia lub antypatia wobec niej. Wyniki tych ocen przedstawiono w tabeli 1. Ze względu na zastosowanie nieco innych skal oraz różnych list osób nie zawsze wyniki z tych dwu sondaży są ze sobą porównywalne, niemniej jednak pozwalają uchwycić pewne wspólne tendencje.

Z badania przeprowadzonego w lipcu 1986 wynika, że powszechnie znane postacie to w kolejności: Jan Paweł II /1% respondentów nie zna jego osoby lub nie ma wyrobionego zdania/, W. Jaruzelski /odpowiednio 8,2% i J. Glemp /9,9%. W dalszej kolejności: J. Urban /13,1%, R. Reagan /14,7%, M. Gorbaczow /19%, L. Wałęsa /19,8%, M. F. Rakowski /21,6%. Mniej znani i popularni są: J. Dobraczyński /36,2%, Z. Messner /38%, K. Barcikowski /41,9%, A. Miodowicz /44,4%, C. Kiszczak /48,5% i J. Czyrek /49,8%. Więcej niż połowa /do 80% badanych nie zna pozostałych osób. Można zatem wnioskować /potwierdzają to zresztą inne badania CBOS/, że większość badanych jest dość pobieżnymi obserwatorami sceny politycznej i nie interesuje się osobami z kierownictwa politycznego państwa. Wyjaśniałoby to tak wysoki odsetek badanych nie znających poszczególnych osób - deklaracji braku zdania na ich temat. Może to również tłumaczyć, dlaczego w stosunku do wielu polityków relatywnie dość niewielki odsetek badanych deklaruje sympatię bądź antypatię. Dlatego też szczegółowo omawiamy wskaźniki sympatii i antypatii tylko w odniesieniu do tych postaci życia politycznego, które są powszechnie znane.

Największą sympatią cieszą się: Jan Paweł II /97,3%, J. Glemp /80,9% i W. Jaruzelski /71,2%. Następnie M. Gorbaczow /60,4%, Z. Messner /43% i J. Dobraczyński /38,3%. Wszyscy

Tabela 1

w procentach

Osoby	Lipiec '86			Grudzień '85		
	sympa- tia	anty- patia	niezna- jomość	sympa- tia	anty- patia	niezna- jomość
K.Barcikowski	26,7	31,4	41,9	28,3	37,9	33,3
J.Baryła	12,6	20,6	66,8	-	-	-
S.Ciosek	9,2	25,6	65,2	-	-	-
J.Czyrek	27,7	22,5	49,8	27,1	29,3	43,0
J.Dobraczyński	38,3	25,5	36,2	38,4	31,4	29,3
M.Gorbaczow	60,4	20,6	19,0	-	-	-
M.Gorywoda	16,0	21,5	62,6	-	-	-
J.Glemp	80,9	9,2	9,9	82,6	11,0	6,2
J.Główczyk	8,9	13,0	78,1	-	-	-
M.Janiszewski	10,9	10,1	79,0	-	-	-
Jan Paweł II	97,3	1,7	1,0	-	-	-
W.Jaruzelski	71,2	20,6	8,2	71,3	21,3	7,3
C.Kiszczak	18,9	32,6	48,5	17,3	39,5	42,6
Z.Komender	14,4	16,1	69,5	21,0	20,4	57,8
R.Malinowski	26,5	17,1	56,4	34,1	19,1	46,0
T.W.Młyńczak	14,1	14,5	71,4	-	-	-
Z.Michałek	21,2	11,0	67,8	-	-	-
Z.Messner	43,0	19,1	38,0	50,9	14,4	34,2
A.Miodowicz	23,3	32,3	44,4	26,8	28,6	43,7
M.Orzechowski	16,3	14,6	69,1	21,1	15,5	62,2
T.Porębski	10,1	13,5	76,5	-	-	-
M.F.Rakowski	31,2	47,2	21,6	32,5	52,9	14,6
R.Reagan	25,4	59,9	14,7	-	-	-
F.Siwicki	19,2	21,8	59,0	-	-	-
Z.Szałajda	18,0	18,9	63,2	-	-	-
J.Urban	19,8	67,1	13,1	-	-	-
L.Wałęsa	34,9	45,2	19,8	44,8	41,6	13,3
M.Woźniak	11,1	13,6	75,3	-	-	-

oni mają znacznie więcej sympatyków niż przeciwników. Postacie budzące najczęściej kontrowersji to L.Wałęsa, A.Miodowicz i K.Barcikowski - mają oni dość zbliżone odsetki sympatyków i przeciwników, choć ci ostatni przeważają. Największą natomiast antypatię wzbudzają wśród badanych; J.Urban /67,1%/, R.Reagan /59,9%/, M.F.Rakowski /47,2%/. Więcej przeciwników niż sympatyków ma także C.Kiszczak.

Porównując wyniki sondaży z grudnia '85 i lipca '86 warto zwrócić uwagę na dość wyraźne zmniejszenie odsetka sympatyków L.Wałęsy i Z.Messnera; w przypadku większości pozostałych osób wskaźniki sympatii i antypatii utrzymują się na tym samym poziomie.

Deklaracje sympatii w stosunku do poszczególnych osób są zróżnicowane cechami społeczno-demograficznymi badanych.

Wszystkie osoby z listy z wyjątkiem R.Reagana, L.Wałęsy, J.Glempa i Jana Pawła II częściej wzbudzają sympatię członków organizacji społeczno-politycznych, a szczególnie PZPR. Odwrotna prawidłowość jest charakterystyczna dla członków b. "Solidarności", osób nie należących do żadnych organizacji społeczno-politycznych, mieszkańców dużych aglomeracji i respondentów oceniających swoją sytuację materialną jako bardzo złą i złą.

W.Jaruzelskiego największą sympatią darzą brygadziści /87,5%/ i inteligencja techniczna /84,2%/, najmniejszą zaś inteligencja nietechniczna /58,1%/ i prywatna inicjatywa /63%/.

Z.Messner najczęściej sympatyków ma wśród inteligencji technicznej /66,7%/, najmniej wśród niewykwalifikowanych pracowników usług /30,8%/ i inteligencji nietechnicznej /40,5%/.

M.Gorbaczow cieszy się największą sympatią inteligencji technicznej /83,3%/, najmniejszą - pracowników handlu i usług /51,4%/.

R.Reagan najczęściej sympatyków ma wśród prywatnej inicjatywy /46,7%/ i średniej kadry kierowniczej /31,6%/, najmniej wśród niewykwalifikowanych pracowników usług /16,7%/.

W sondażu pozjazdowym prosiliśmy o ocenę faktu, że A.Miodowicz został członkiem Biura Politycznego. Opinie i oceny są dość spolaryzowane. Zdaniem blisko 30% badanych nie ma to żadnego znaczenia, bo związki zawodowe nie odgrywają większej roli, około 20% uznało to za niewłaściwe, bo może przyczynić się do ograniczenia niezależności związków, a 17% ma odczucia ambiwalentne. Prawie 13% oceniło ten fakt zdecydowanie pozytywnie i wyraziło zdanie, że umocni to pozycje i znaczenie związków. Taki rozkład opinii wydaje się tłumaczyć istnienie znacznych kontrowersji, jakie budzi osoba przewodniczącego OPZZ.

W sondażu z lipca 1986 pytaliśmy również o ocenę działalności W.Jaruzelskiego, J.Glempa i L.Wałęsy, o to, czy jest ona zgodna z interesem społecznym i dobrze służy społeczeństwu. Szczegółowe rozkłady odpowiedzi są zawarte w tabeli 2.

Tabela 2

w procentach

Osoby	Działalność		Brak zdania, ocen
	zgodna z interesem społecznym	sprzeczna z interesem społecznym	
W.Jaruzelski	77,0	12,4	10,3
J.Glemp	85,0	5,6	9,1
L.Wałęsa	28,5	38,6	32,6

Zdecydowana większość badanych za zgodną z interesem społecznym uznała działalność J.Glempa i W.Jaruzelskiego, natomiast działalność L.Wałęsy - tylko 28,5% respondentów. Wśród badanych można wyodrębnić grupy o zdecydowanie sprecyzowanych przekonaniach. Blisko 7% za zgodną z interesem społecznym uznaje tylko działalność W.Jaruzelskiego, tyleż samo - J.Glempa, a 0,3% - L.Wałęsy. Prawie 50% pozytywnie z punktu widzenia korzyści społecznych ocenia działalność W.Jaruzelskiego i J.Glempa, 7,5% - J.Glempa i L.Wałęsy. Około 20% badanych dostrzega korzyści płynące z działalności wszystkich trzech. Zdecydowana zatem większość akceptujących działalność L.Wałęsy /28,5%/ aprobuje jednocześnie działalność W.Jaruzelskiego /20%/.